



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...**

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

**Bosco, Jean a**

**Lovanii, 1670**

Concl. I. Confessio Iure divino obligat sub mortali imnes & solos, qui in Baptismo, vel post Baptismum mortaliter peccaverunt.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)



306. Objectio. Si inferas; ergo propter maiorem utilitatem non potest Confessarius differre Absolutionem, quando alioquin pœnitens nunc est sufficienter dispositus ad remissionem peccatorum, & non sententia in dilationem, quæ est altera pars sententiæ Sanci, opposita nostræ Conclusioni.

Solvitur. Respon. neg. Conseq. quia licet pœnitens non teneatur procurare illam maiorem utilitatem, æquidem nullum habet jus, obligans Confessarium, ut factâ Confessione, actum absolvatur. Sicuti, tametsi fideles non habeant obligationem sumendi Eucharistiam cum majori utilitate; æquidem Ecclesia potest differre distributionem pro maiore ipsorum utilitate: ergo similiter poterit differre Absolutionem, etsi hic & nunc absolutè fiat dispositi ad remissionem peccatorum.

307. Sententia Arriagæ de casu proposito. Arriaga disp. 38. sect. 6. quamvis nobiscum sentiat, non esse obligationem explicandi qualemcumque consuetudinem peccandi, nihilominus (inquit n. 44.) quando consuetudo talis est, quæ verè ipsa sit quasi maxima causa

peccandi; necessum est eam manifestare; quia etiam tunc, illius præsentis peccati notitia perfecta, videtur exigere notitiam consuetudinis; cum ea consuetudo reddat illud peccatum, si non gravius, certè longè periculosius; ac proinde ex hoc capite alia requiritur non solum Pœnitentiæ; sed hortatio etiam, suspensio Absolutionis ad tempus &c. Hæcæus Arriaga.

Respondeo; peccatum illud longè periculosius, vel est specie, aut numero distinctum ab alio peccato minùs periculoso, vel non. Si primum, haud dubium, quin debeat explicari, non tantum post, sed etiam ante interrogationem Confessarii, neque de hoc queritur. Sin autem non est specie, aut numero distinctum, ubi præceptum divinum illud explicandi, etiam post interrogationem Confessarii profectò nullum huiusmodi præceptum existere, patet ex his; quæ jamjam edidero de Confessione oris, quæ est secunda pars quasi materiæ huius Sacramenti, ad eoque secundo loco explicanda. Sit itaque

SECTIO QUINTA.

De Præcepto Divino Confessionis.

1. Quas personas obliget præceptum Divinum Confessionis? DE necessitate Sacramenti Pœnitentiæ, & per consequens Confessionis oris, quæ est pars ejus quali essentialis, diffusè tractavimus sect. 1. concl. 3. Videantur ibi dicta: quibus suppositis, queritur primò, quas personas obliget præceptum divinum Confessionis? Respondeo:

Atque in primis obligationem sub mortali nemo inficiatur; gravitas enim materiæ per se patet, ei autem proportionatur obligatio, nisi aliud contret de voluntate Legislatoris Deum autem voluisse obligare ad Confessionem tantum sub veniali, unde probatur? Nullam huiusmodi voluntatis reperitur vestigium vel in Scriptura, vel in SS. Patribus, vel in Conciliis. Hoc ergo sit certum.

CONCLUSIO I.

Confessio Iure divino obligat sub mortali omnes & solos, qui in Baptismo, vel post Baptismum mortaliter peccaverunt.

Prima autem difficultas est, quam infirmavimus sect. 2. concl. 1. ex Scoto 4. dist. 17. n. 10. ubi sic ait: Non videretur, quòd infideles tenentur ad præceptum de Confessione, si videlicet Confessio solum foret juris Ecclesiastici. Ergo, secundum Scotum, infideles tenentur præcepto divino Confessionis; ergo non soli illi, qui in Baptismo, vel post Baptismum mortaliter peccaverunt: nam per infideles Scotus ibi intelligit non baptizatos.

2. Probatur Conclusio. Hæc Conclusio videtur propemodum expedita sect. 2. concl. 1. & 2. Si enim iure divino; ut ibi ostendimus, omne & solum peccatum mortale commissum in Baptismo, vel post Baptismum est materia necessaria Confessionis; ergo videtur, quòd Confessio iure divino omnes & solos obliget, qui in Baptismo, vel post Baptismum mortaliter peccaverunt; quare ad eas Conclusiones remitto Lectorem meum. Addo, quæ huic loco referavimus.

Ut sit de Scoto, qui, ut bene notat Dicastillo disp. 7. n. 12. non admodum clare loquitur, non desunt Auctores probati, qui assertivè doceant, infideles obligari præcepto Confessionis. Ita Richardus in 4. dist. 17. a. 2. Sylvester verb. Confessio. 2. q. 5. Angelus eodem verbo, n. 2. & novissimè Hiqueni in suo Commentario ad illam distinctionem Scoti n. 17. Probatur autem n. 18. quia lex Evangelica promulgata est tam fidelibus, quàm



quàm infidelibus; sicut & remedia illius legis, qualia sunt Sacramenta, & eorum præcepta; ergo comprehendit tam fideles, quàm, infideles.

Antecedens est notum. Probat Consequentiã; ad obligationem legis aut præcepti, in genere, quòd spectat ad substantiam legis, non requiritur, quòd præceptum pro omni statu, materia, & circumstantia, loquendo de affirmativo, adimpleatur; sed sufficit quòd in statu determinato, materia, tempore, & circumstantiis determinatis; sed hoc non tollit, quin aliquis obligetur lege, licet nunquam occurrat ei tempus, in quo præceptum legis affirmativum adimpleri debeat, aut materia, quam determinat; ergo potest stare obligatio legis & præcepti, quamvis ad exercitium actus non obliget, nisi ex conditione prærequisita, quam lex ipsa determinat.

Major patet; quia ipsa lex implicat illam conditionem determinatam, quæ potest non poni, aut non occurrere. Minor probatur; ex lege naturali quilibet tenetur succurrere proximo extremè indigenti dum potest; quamvis autem non occurrat casus adimplendi hoc præceptum, non inde sequitur, quin quisque tenetur lege. Similiter quisque tenetur pro Republica vitam & bona exponere, quamvis necessitas determinata, in qua tenetur ad hæc, in exercitio non occurrat. Sic tenetur fidelis ad Confessionem fidei, & vitam commutandam pro ejus defensione coram tyranno, si occurrat casus, & sic de ceteris; ergo obligatio legis non tollitur, neque confunditur cum exercitio operis præscripti, quamvis circumstantia particularis operis perficiendi non occurrat.

Sed eodem modo obligatur infidelis ad Legem Evangelicam, ejusque præcepta, quamvis non pro statu infidelitatis retentæ; quia sic nequit aliquid ejus præceptum positivum, ut est proprium hujus legis, adimplere (quia neque fidei, quæ est fundamentum ceterorum, neque Baptismi, qui est Sacramentum fidei) saltem fructuosè quantum ad salutem. Hucusque Hiquæus. Et continuò adjungit: Quidquid ad hæc dicatur, præceptum Eucharistiæ comprehendit infideles, quamvis hoc præceptum pro statu infidelitatis nequeat adimpleri.

Si respondeas; infidelem, susceptâ fide & Baptismo, posse sumere Eucharistiã, non ita Sacramentum Pœnitentiæ; nisi peccaverit post Baptismum; non tenetur autem peccare, sicuti tenetur suscipere fidem & Baptismum. Contrà facit; quòd sic neque omnes fideles tenentur præcepto Confessionis, sed solùm illi, qui baptizati mortaliter peccaverunt.

Immo, inquit Hiquæus, neque in ullo statu unquam fuit obligatio Pœnitentiæ, nisi ratione peccati mortalis personalis, ut supponit Tridentinum sess. 14. c. 1. & 4. cum

tamen præceptum Pœnitentiæ omnes obligabat, non in exercitio, nisi ex suppositione peccati, si fieret. Sicut ergo præceptum Eucharistiæ obligat infideles, ut ita dicam, in actu signato, quamvis non in exercitio, nisi adimpleatur conditio prævia, nempe per susceptionem fidei & Baptismi, & in ætate adulta; sic etiam præceptum Pœnitentiæ obligat infideles, supposito Baptismo, & materia ipsius Pœnitentiæ, nempe peccato post Baptismum actuali mortali.

Sed hoc etiam sufficit; quia non aliter obligat fideles, quos tamen obligat secundum omnes non in exercitio, nisi supponatur peccatum tale. Unde si hæc ratio eximat infideles ab obligatione præcepti, quia in eo statu non possunt habere actum, per quem adimpletur præceptum; sic etiam eximendi sunt ab ejus obligatione fideles justi pro statu iustitiæ. Hæc ille.

Respondeo; planè eximendi sunt fideles justi pro statu iustitiæ, & ab omnibus eximuntur, qui dicunt, præceptum divinum Confessionis obligare solos illos, qui baptizati mortaliter peccaverunt. Neque uspiam Tridentinum insinuat, Pœnitentiã esse omnibus fidelibus necessariã, sed, ut loquitur sess. 14. c. 1. *Universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinaverunt.*

Sed neque Scotus obligat omnes fideles ad confitendum, ait enim 4. dist. 17. n. 18. *De secundo articulo dico, quòd hoc præceptum includit quis debet confiteri, quia adultus.* Numquid omnis? Sequitur: *Id est, habens usum rationis, & cognoscens peccatum, quòd commisit, puta in Baptismo, vel post Baptismum;* quia illud solum est materia Confessionis. Igitur Conclusio nostra est conformis modo loquendi Scoti, & communi modo loquendi aliorum DD.

Neque argumentum Hiquæi nos urget, ut ab illo communi modo loquendi recedamus; quidquid sit, an infideles teneantur suscipere Eucharistiã, quòd plerique etiam negant; interim disparitas semper manet, scilicet obligatio proxima ad applicanda media, necessaria ad susceptionem Eucharistiæ, ratione cujus obligationis remotè dici possunt obligati ad ipsam susceptionem.

Sicuti qui vovisset suscipere Ordines sacros, majori jure diceretur obligatus ad continentiam, quàm qui non vovisset; licet enim uterque habeat obligationem (si ita velimus loqui) continentiam, supposito quòd suscipiat Ordines Sacros; equidem prior habet obligationem ponendi medium, necessariam ad illam obligationem proximè contrahendam, quam non habet alius.

Quòd probè intelligens Hiquæus suprâ n. 21. sic inquit: Distinguendum est inter leges ipsas seu præcepta universalia: nam quedam

Pœnitentiã non obligat nisi ex suppositione peccati.

Sed hoc ab auctore nescitur.

6. Sed hoc ab auctore nescitur.

7. Disparitas inter Sacramentum Eucharistiæ & Pœnitentiæ.

Probat à simili.

8. Modus obligandi legis diversus.



Quidam obligantur ad actus singulos. *Hicquænt.*

Aliæ obligantur ex suppositione.

Hicquænt conatur utramque sententiam concordare.

9. Pro magna parte est questio de nomine.

Lex non debet necessario omnino comprehendere, quando fertur pro certo statu hominum.

obligant ad actum absolute omnes & singulos; licet præquirant media, ad quæ pœnitenda tenetur quis ex necessitate finis intrinseci ipsius præcepti; talia sunt præcepta fidei, & virtutum, & Baptismi, Eucharistiæ, & similia. Ad hæc omnes tenentur: unde infidelis etiam peccat contra præceptum Eucharistiæ, quo tenetur apponere media, ut fidem & Baptisma, præter peccata, quæ committit contra præceptum particulare fidei & Baptismatis. Alia verò sunt præcepta, quæ comprehendunt omnes & singulos quantum est ex vi legis universalis, sed ratione materiæ tantum in particulari hunc vel illum, quantum ad actum præscriptum; talia sunt præcepta satisfactionis & iustitiæ, quale est præceptum Pœnitentiæ, quæ ad satisfactionem & pœnitentiam talis peccati, respicit particulariter hunc vel illum.

Secunda ergo sententia talem obligationem rectè excludit ab infidelibus, in quibus non est materia Sacramenti; non tamen rectè obligationem, quæ ipsis competit ex natura legis universalis, licet ex defectu materiæ ipsos in particulari non concernat obligatio exhibendi actus, sicut neque etiam iustus sic concernit, & fideles, à quibus non removetur obligatio generalis legis. Sicut neque in Republica leges restitutionis rectè dicuntur esse particularium tantum, qui obnoxii sunt rationibus, licet illos particulariter concernant ratione debiti. Hactenus Hicquæus.

Ex quibus profectò verbis liquet, pro magna parte esse questionem de nomine. Cùmque, ut ipsemet fatetur n. 20. Concilia & Patres magis loquantur de hac particulari obligatione, quàm de universali; quidni & nos ita loquamur? Quòd autem addit, Concilia & Patres supponere obligationem universalem ipsius legis, & quòd lex est, mihi non constat.

Et reverà, estò lex sit regula stabilis & universalis, haud equidem necessario debet omnes omnino comprehendere, quando pro certo aliquo statu hominum fertur; sufficit namque, quòd ille status sit communitas perfecta: sic multæ sunt leges positivæ in Ecclesia Dei, quæ non concernunt universaliter omnes fideles; sed dumtaxat certum statum, v. g. Ecclesiasticos, vel sæculares, aut Religiosos, vel plebeios, aut Nobiles &c. & tamen dicuntur leges communes & universales, juxta l. *Iura 2. ff. de Leg. Iura non in singulas personas, sed generaliter constituuntur.*

Quòd autem huiusmodi leges non comprehendant omnes omnino fideles, non indiget probatione. Quis enim sanæ mentis dixerit, homines plebeios obligari legibus Nobilium, homines sæculares legibus Ecclesiasticorum aut Religiosorum, propter hoc præcisè, quia plebeii possunt elevari ad statum Nobilium, & sæculares ad statum Ecclesiasticorum aut Religiosorum?

Ergo consimiliter præceptum divinum Confessionis, quod latum videtur pro certo statu hominum, scilicet eorum, qui in Baptismo, vel post Baptisma mortaliter peccaverint, non proprie dicitur obligare infideles, neque fideles iustos; tamen fieri possit, ut, qui nunc infidelis est, aut fidelis iustus, aliquando fiat fidelis peccator. Et ideo in Republica leges restitutionis rectè dicuntur esse particularium tantum, qui obnoxii sunt rationibus, uti & in universum, leges penales propriissimè dicuntur esse malefactorum tantum, & non generaliter omnium tam bonorum, quàm malefactorum.

Alioquin dicamus, etiam pueros obligari præcepto divino Confessionis (quod est contra Scotum supra) quia licet nunc non occurrat circumstantia particularis, in qua actus legis exerceri possit, tamen ex nunc sunt membra Ecclesiæ, & procedente tempore occurret circumstantia particularis exercendi actum legis. Et quamvis, secundum multos Doctores, ex nunc obligentur legibus naturalibus (quod tamen Alii negant) haud equidem præcepta illis positiva. Et ratio disparitatis assignari non posset; quòd lex naturalis fundetur in natura rationali, ac proinde videatur obligare omnes illos, in quibus reperitur hæc natura: præcepta autem positiva, cum mere pendenda à voluntate Legislatoris, non apparent lata, nisi illis, qui de facto utuntur ratione, & possunt humanitè obedire, imò & actu tenentur, vel proximè, vel saltem remotè, puta tenentur adhibere media necessaria ad legem implendam.

Ex quo patet responsio ad exempla supra à Hicquæo adducta, quæ vel sunt leges naturales, vel saltem connaturales gratiæ, adeoque non mirum, si obligent unumquemque, etiam in actu nunquam occurrat circumstantia, in qua oporteat actum legis exercere; nam saltem potest occurrere velis nolis. Neque nos dicimus præceptum Confessionis non obligare, nisi præcisè in illa circumstantia, in qua debet fieri Confessio; aut obligare pro semper, id est, pro omni circumstantia, in qua potest fieri Confessio; est enim præceptum affirmativum, quod obligat semper, sed non pro semper. Quid ergo asserimus?

Præceptum divinum Confessionis non obligare nisi illos; qui tenentur adhibere omnia necessaria ad suscipiendum hoc Sacramentum. Tales autem non sunt infideles, aut qui baptizati non peccarunt mortaliter; nam unum ex requisitis seu necessariis ad suscipiendum Sacramentum Pœnitentiæ est materia Sacramenti, utique peccatum hominis baptizati; peccandi autem nulla est obligatio, sed plena libertas, in tantum ut nunquam occurrat circumstantia, in qua debeat exerceri actus præceptus, nisi dependenter à libera voluntate hominis baptizati.

Interim



Interim pro majori parte videtur quæstio de nomine; hoc unicum de re quaritur, an infidelis non suscipiendo Baptismum, peccet contra præceptum Confessionis; sicuti Hiquæus supra admitit, ipsum peccare contra præceptum Eucharistiæ. Sed cum ibidem hic Auctor distinguat inter præceptum Eucharistiæ, & præceptum Confessionis, ac inter obligationem unius, & obligationem alterius, de responsione negativa non dubito.

Dices; Sacramentum Penitentiaæ est remedium universale & necessarium in communitate, quasi pro omnibus ejus suppositis, cum pauciores sint, qui non peccent mortaliter post Baptismum susceptum; & difficile sit, per solam Contritionem charitate perfectam justificari; ergo quilibet obligatur se reddere capaxem illius remedii.

Respondeo ex hoc argumento ad summum sequitur, quod præceptum Charitatis propriae obliget infideles, non ad Confessionem, sed ad Baptismum; hic autem quaritur de obligatione præcepti Confessionis. Deinde ipse Baptismus est medium sufficiens infideli, & satis facile ad accipiendam remissionem omnium peccatorum; ut omitam, Contritionem charitate perfectam non esse adeo difficilem, ut multi apprehendunt, cum sola pro adultis fuerit remedium justificationis ante legem novam. Atque hæc satis de prima difficultate.

Secunda difficultas est; an Apostoli, post Baptismum lapsi in peccatum mortale, fuerint obligati ad Confessionem, vel si non obligati, saltem illa peccata fuerint materia sufficiens Confessionis. De prima parte huius dubii sic inquit Scotus 4. dist. 17. n. 29. *Potest dici, quod tempore negationis Petri, Sacramentum Penitentiaæ non fuit institutum; sed post Resurrectionem, quando Christus dixit Discipulis suis: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata &c. & ideo non tenebatur pro tunc ad Confessionem; nec post institutionem Sacramenti adhuc tenebatur; quia iam ante Resurrectionem per aliud remedium fuerat peccatum suum deletum.*

Et consimiliter responderi potest de infidelitate omnium Discipulorum in Passione Christi, quod non tenebatur post ad Confessionem; quia post Resurrectionem penituerunt ante institutionem Sacramenti Penitentiaæ. Hæc ille.

Cardinalis Lugo disp. 15. n. 30. Si, inquit, Ecclesia Christi & lex nova incepit (ut Aliqui volunt) à puncto mortis Christi, vel ab ejus Resurrectione; probabile est, peccata commissa ab eo puncto, fuisse materiam sufficientem, & necessariam (si essent mortalia) ad Confessionem sacramentalem postea instituentiam; atque adeo remitti debuissent prius per Contritionem cum voto implicito hujus Sacramenti suscipiendi; quia jam erant commissa ab homine baptizato existente intra Ecclesiam Christi,

quæ jam inceperat, quare pertinebant ad Judices Ecclesiæ postea designandos. Sicuti pertinet ad Principem, vel ad Pontificem de novo creatum, punire delinquentes, etiam pro delictis factis Sede vacante, vel ante eorum electionem.

Si verò Ecclesia Christi, & lex nova non incepit usque ad diem Pentecostes, consequenter dicendum videtur, peccata commissa ante illum diem, non fuisse materiam necessariam, immo neque sufficientem. Ratio est; quia materia hujus Sacramenti debent esse peccata commissa ab homine existente jam intra Ecclesiam; quod probat Concilium Tridentinum, sess. 14. c. 2. ex illo Pauli 1. ad Cor. 5. v. 12. *Quid mihi de iis, qui foris sunt, iudicare?* Hæc ille.

Sed quantum ad primum, communis sententia est, Contritionem perfectam non includere votum Sacramenti, nisi in quantum includit votum observandi omnia præcepta divina; atque ante institutionem Sacramenti Penitentiaæ, estò Ecclesia Christi & lex nova jam incepta fuisset, nondum erat præceptum divinum Confessionis; ergo pro tunc remitti poterant peccata per Contritionem charitate perfectam, absque voto implicito hujus Sacramenti suscipiendi.

Ad simile Respondeo: in nulla Republica censentur delicta subiacere pœne, per novam legem ferendam, sed si fertur lex, ut tales vel tales comburantur, tales vel tales suspendantur, semper id intelligitur de delictis commissis à lata lege; quia cum ea feratur ad deterrandos homines à similibus delictis, non esset æquum; ut qui ante talem impostam pœnam peccassent, postea punirentur pœnâ novæ legis: ergo etiam si Ecclesia jam à morte Christi fuisset instituta, quia tamen lex Confessionis nondum erat lata, non poterant peccata tunc commissa subiacere ei legi.

Proinde tamen pertineat ad Principem, vel ad Pontificem, de novo creatum, punire delinquentes, etiam pro delictis factis Sede vacante, vel ante eorum electionem; non tamen pœnis per novam legem ferendis, sed jam tunc constitutis, quando delicta committentur. Cum ergo in casu nostro, quando delicta committentur, nondum esset lex lata de Confessione faciendâ, liquet profectò, judices postea designandos, non habuisse potestatem illa delicta retinendi seu puniendi, citra liberam voluntatem eorum, qui deliquerant. Alioquin sicut novus Pontifex potest punire delicta, non solum commissa Sede vacante; sed etiam sub præcedentibus Pontificibus, si nondum fuere punita; dicamus etiam, Ecclesiam potuisse punire peccata commissa tempore Synagoga, in cuius locum successit, quod constat esse falsum.

Itaque, salvo meliori, quia res est incerta, existimo,

15. Respicitur quantum ad primam partem.

Respondeatur ad similes.

16. Lex pœnalis respicit actum futurum non præteritum.

17.



Peccata  
commissa  
ante institu-  
tionem Sacra-  
menti  
non erant  
materia ne-  
cessaria.

Similiter  
commissa  
ante promulga-  
tionem novæ  
Legis.

18.  
An fuerint  
materia  
sufficiens?  
Negat  
Lugo.

& solvit  
objectio  
nem.

19.  
Assignat  
disparita-  
tem inter  
Sacramen-  
tum Eucha-  
ristiæ, &  
Pœnitentiæ.

existimo, peccata commissa ante institutio-  
nem Sacramenti (quidquid sit de inceptione  
legis in morte Christi) non fuisse materiam  
necessariam; sed deleta fuisse per Contritionem  
Charitate perfectam, sine voto Sacramenti.  
Veluti ante institutionem Baptismi remittebatur  
peccatum originale, & alia peccata actualia  
per Contritionem Charitate perfectam, absque  
voto Baptismi.

Quod si verum est (ut puto) Legem novam  
non obligasse, nisi post promulgationem factam  
in Pentecoste; dico, peccata mortalia  
commissa ante promulgationem istam, etiam  
post institutionem Sacramenti, non fuisse materiam  
necessariam; sed deleta fuisse per Contritionem  
Charitate perfectam, sine voto Sacramenti;  
quemadmodum peccatum originale, & alia  
peccata actualia remittebantur per Contritionem  
Charitate perfectam, absque voto Baptismi;  
adeo ut sic iustificati, salvandi fuissent, si ante  
promulgationem contigisset eos mori; tamen si  
noluisset suscipere Baptismum, aut peccata sua  
confiteri, etiam dum commode possent, si  
vellent.

Sed numquid illa peccata erant materia  
sufficiens Confessionis, ita ut fideles possent  
suscipere Sacramentum Confessionis jam institu-  
tum, si vellent; sicut poterant suscipere Eucha-  
ristiam, quamvis nulla esset necessitas susci-  
piendi? Negat Card. Lugo, ut supra vidimus;  
quia videlicet illa peccata non fuerant commissa  
ab homine, existente in Ecclesia.

Si objicias; erant peccata hominis baptizati,  
quod sufficit. Respondet; de facto nunc id  
sufficere, quia omnia ejusmodi peccata fiunt  
intra Ecclesiam; tunc autem quando baptizaban-  
tur homines extra Ecclesiam, hoc est, ante  
erectionem aut institutionem Ecclesiæ, non  
omnia peccata hominis baptizati poterant  
pertinere ad iudicium Ecclesiæ. Concilia au-  
tem loquuntur de Sacramento Pœnitentiæ &  
ejus materia prout nunc de facto est, non  
prout tunc fuisset. Sicut sess. 13. c. 3. defini-  
tur sub singulis speciebus esse in Sacramento  
Eucharistiæ totum Christum; quæ tamen  
definitio debet intelligi de Eucharistia prout  
nunc de facto est, non prout erat in triduo  
mortis Christi; tunc enim sub singulis specie-  
bus non fuisset totus Christus. Hactenus Eminentissimus n. 32.

Et o. 33. assignat rationem disparitatis inter  
Sacramentum Eucharistiæ, & Pœnitentiæ; quod  
Sacramentum Pœnitentiæ institutum fuerit per  
modum iudicii, adeoque exerceri non poterat,  
nisi à iudice, vel Superiore; jam autem quamdiu  
non erat Ecclesia, neque poterant esse iudices,  
aut Prælati Ecclesiæ. Quare illo tempore inter-  
medio, Apostoli solam habebant potestatem  
Ordinis, qualem habet Sacerdos post suam  
Ordinationem; deerant tamen illis subditi, in  
quos exercerent talem

potestatem. Sicut si quis crearetur Episcopus  
alicujus civitatis nondum conditæ, sed quam  
jam Imperator condere vult; tunc haberet po-  
testatem Ordinis, & jurisdictionis, quantum  
est ex se; non tamen haberet ulum illum, nul-  
lis existentibus subditis.

Nihilominus contraria opinio placet Dic-  
tioni disp. 7. n. 55. & Arrigæ disp. 5. n. 3. quæ  
etiam nobis videtur convenientior, ut-  
tamen non est de iure, sed de facto. Cùm  
& de qua nihil omnino certi constat. Cùm  
enim Baptismus sit janua Ecclesiæ, ex eo tem-  
pore, quo Baptismus institutus fuit, jam tunc  
Ecclesia inepta erat, paulatim perficienda  
per institutionem aliorum Sacramentorum, &  
Prælatorum, omnino complenda per promulga-  
tionem, & consequentem obligationem.  
Sicut ergo alia Sacramenta utilia erant post  
eorum institutionem, antequam obligarent, qui-  
ni etiam Sacramentum Pœnitentiæ?

Nam quod ait Cardinalis, quamdiu non  
erat Ecclesia, neque poterant esse iudices, aut  
Prælati Ecclesiæ, sic distinguendum puto;  
quamdiu non erat Ecclesia obligans, neque  
poterant esse iudices, aut Prælati Ecclesiæ  
necessarii, id est, ad quos baptizati deberent  
referre omnia mortalia crimina, in quæ cecidissent,  
concedo; neque poterant esse iudices, aut  
Prælati voluntarii, ut sic loquar, ad quos  
baptizati possent deferre omnia mortalia cri-  
mina, in quæ cecidissent, nego. Quid si enim  
Christus reliquisset Sacramentum Pœnitentiæ  
liberum, sicut reliquit Sacramentum Confirma-  
tionis, Extremæ Unctionis, Ordinis, &  
Marrimonii; num ideo non forent iudices,  
qui possent absolvere baptizatos, qui sponte  
se submitterent ipsorum sententiæ?

Et verò Apostoli, nonne potestatem Ordi-  
nis acceperant in ultima Cœna, in qua à Chris-  
to instituti sunt Sacerdotes hisce verbis: *Hic  
facite in meam commemorationem?* Ergo Joan. 20.  
per illa verba: *Quorum remisistis peccata, remittuntur  
eis*, accipiebant potestatem jurisdictionis,  
quamvis adhuc ante promulgationem legis  
novæ voluntariam, & non coactivam, quæ  
planè sufficiens erat, ut illi, qui iam ita in  
Ecclesia erant, ut vellent nolent ejus legis  
postmodum promulgandis obligarentur, ab-  
solverentur à peccatis commissis illo tempore,  
quo sic fuerant in Ecclesia; etsi nulla adhuc  
foret obligatio illa confitendi. Possibilitas ergo  
est ostensa; quid factum fuerit, Deus solus  
novit, qui fecit.

Planè conveniebat, quod omnia peccata  
remitti possent, vel per Sacramentum Baptismi,  
vel per Sacramentum Pœnitentiæ; ne aliqui  
peccatores baptizati peioris forent conditionis,  
quàm non baptizati; siquidem non baptizati  
poterant accipere remissionem omnium peccatorum  
per Baptismum; baptizati autem neque  
per Baptismum, qui non delet peccata suble-  
quentia,



quentia, neque per Sacramentum Pœnitentiæ, ut Lugo contendit.

Hinc fortè factum, ut non antea obligaverit Baptismus, quàm utile fuerit Sacramentum Pœnitentiæ; immo quàm obligatorium. Interim sicut Baptismus priùs fuit utilis, quàm necessarius, juxta communissimam sententiam, sic non mirum, si etiam Sacramentum Pœnitentiæ fuerit utile ante promulgationem Legis novæ, est non necessarium. Atque hic fit finis hujus quæstionis, magis curiosæ, quàm necessariæ aut utilis.

Numquid etiam finis Conclusionis? Proterius, si admonero Lectorem meum, nullam certam ætatem requiri in personis, quæ obligantur hoc præcepto, ut bene advertit Scotus 4. dist. 17. n. 18. ubi scribit in hæc verba: De secundo articulo dico, quod hoc præceptum includit quæ debet confiteri, quia adultus, id est, habens usum rationis, & cognoscens peccatum, quod commisit; per quem adultum non intelligo tanta vel tanto ætatis, sed quod habeat ætatem ad cognoscendum iustum vel iniustum contra legem Dei. In multis enim ante ætatem consuetam, malitia supplet ætatem, & non tantum in malis, ut dicunt communia verba; quæ fortè habet civitas prudentiam ad malum: unde dicitur doli capax; sed etiam in bonis, iuxta illud in Legendæ s. Agnetis: Fides non in annis computatur.

Quærit à Doctore Subtili regulam, ex qua possit cognosci, quod aliquis sit adultus? Regula, inquit, est, quando aliquis instructus, & interrogatus, ordinatè percipit distinctè, quod iustum, & quod iniustum in lege divina; quod potest faciliter ridenti, si ad ordinatas interrogationes ordinatè respondet, sicut alius adultus per se ex similibus præmissis similiter responderet.

Igitur præceptum divinum obligat omnes baptizatos, in mortale lapsos, nullâ habitâ ratione tantæ vel tantæ ætatis; & ipsi soli mortaliter peccant non confitendo tempore præscripto. Si autem à me quæritur, quod sit illud tempus? Respondeo civitatis:

CONCLUSIO II.

Præceptum divinum Confessionis per se & immediatè non obligat, nisi semel in vita; adeoque satisfacit, qui confitetur in periculo mortis.

Voco obligationem per se & immediatam, quæ oritur ex vi talis præcepti, in propria natura, & virtute considerati, id est, concluso omni alio præcepto tam divino, quàm humano; & probo Conclusionem; quia ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ, ex qua Univerfa Ecclesia, inquit Conc. Trid. sess. 14. c. 5. semper intellexit institutum esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Ba-

ptimum lapsis iure divino necessariam existere, non intelligitur aliud tempus præscriptum huic præcepto adimplendo, quàm tempus præsentis vitæ, in quo Deus voluit sibi satisfieri pro peccato mortali commissio, per ejusdem mortalis peccati Confessionem; vel ostendatur ubi aliud tempus præscripserit.

Ostendo, inquis, ex ipsa institutione; nam hoc Sacramentum institutum est per modum iudicii; porro constat (Trident. auditis supra) Sacerdotes iudicium hoc incognitâ causâ exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent: ergo tali tempore obligat Confessio, quo homines possunt, non in genere dumtaxat; sed etiam in specie ac sigillatim sua ipsi peccata declarare, ac Sacerdotes in pœnis injungendis servare æquitatem; atqui in periculo mortis, illi, qui per multos annos vixerunt in peccatis mortâlibus, nequeunt in specie ac sigillatim sua ipsi peccata declarare, neque Sacerdotes possunt in pœnis injungendis servare æquitatè; ergo &c.

Ostendo II. hoc Sacramentum non est institutum, ut ultimo disponat hominem jam transiturum ex hac vita; hic enim potius est finis Extremæ Unctionis; sed ad curandos spirituales morbos, & præveniendum ne homo in similes incidat. Est ergo incredibile, tantum urgere hoc præceptum in articulo mortis.

Confirmo exemplo Eucharistiæ; nam quia illud Sacramentum non est tantum viaticum, sed præcipuè est spirituale alimentum; ideo præceptum de illo sumendo, non tantum obligat in articulo mortis, sed sæpè aliàs.

Ostendo III. quia hoc Sacramentum est determinatio quadam Pœnitentiæ, & modi, quo satisfaciendum est Deo pro peccatis; satisfactio autem non tantum obligat in articulo mortis,

Respondeo ex his ad summum probari, planè conveniens fuisse, ut Ecclesia determinaret certum aliquod tempus, præter articulum seu periculum mortis, in quo singuli deberent sua peccata Sacerdotibus confiteri, ut sic perfectius satisfacerent præcepto divino Confessionis, confitendo omnia & singula, & accipiendo Pœnitentiæ secundum cuiusque gravitatem.

Alioquin Concil. Trid. supra, ex institutione ne hujus Sacramenti nihil aliud colligit, quàm oportere à penitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussam conscientiam habent, in Confessione recitari. Et infra: Constat nihil aliud in Ecclesia à penitentibus exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia sue finis omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit. Quod autem, ut omnium peccatorum mortalium remittatur, debeat sæpius confiteri, aut alio medio uti, ne aliquorum obliuiscatur, nusquam docet Concilium.

24. Primum argumentum ad satisfactorium.

25. Secundum argumentum.

Confirmatur.

Tertium argumentum.

26. Responsio ad illa argumenta, & specialiter ad primum.

27. Responsio ad illa argumenta, & specialiter ad primum.

Vertical text in the left margin, including 'Copus quam et po...', 'Dica...', 'Cm...', 'tem...', 'tunc...', 'omul...', 'st eoc...', 'quid...', 'non...', 's, aut...', 'neque...', 're...', 'dic...', 'quos...', 'ia cri...', 'enim...', 'entia...', 'onfir...', 'is, &', 'dic...', 'pontè', 'Ordi...', 'Chri...', 'Hoc...', 'p...', '20.', 'emir...', 'C...', 'sist...', 're...', 'onem 20.', 'vam;', 'ita in...', 'ibus...', 'ab-', 'ore;', 'thuc...', 'as er-', 'folus', 'cata', 'sini;', 'quon...', 'nis;', 'zati', 'ca.', 'que', 'ole-', 'tata,'

